

Vanaf 1 januari dit jaar moeten de audiologische centra (AC's) marktgericht werken. Doelmatigheid en efficiëntie zijn hierbij het credo. De overheid verplicht de AC's met zorgverzekeraars te onderhandelen over de kwaliteit en prijs van de dienstverlening. Voorzitter van de FENAC, Elja Schwarz, verwacht weinig concurrentie tussen de audiologische centra. "Wij investeren vooral in kwaliteit."

Voorzitter Elja Schwarz van de FENAC:

“Wij investeren vooral in kwaliteit”

Vanaf 2007 werkten de AC's met audiologische producten waaraan een vast tarief was gekoppeld. Ieder jaar werd een begroting gemaakt die was gebaseerd op jaar kaarten (patiënteenheden) en personeelseenheden (inzet personeel). Aan het eind van het jaar verrekenden de audiologische centra de meer of minder kosten met de overheid door middel van een verrekentpercentage. Zo financierde de overheid audiologische zorg tot eind 2011. Vanaf dit jaar werken de AC's, net als de rest van de medische specialistische zorg in Nederland, met DOT (DBC's op weg naar transparantie). Met deze nieuwe bekostigingssystematiek wil de overheid de specialistische zorg doelmatiger, efficiënter en transparanter maken.

Puntsgewijs legt Elja Schwarz uit wat de consequenties zijn voor de audiologische centra. Sinds 1 april vorig jaar is hij voorzitter van de Federatie van Nederlandse

Audiologische Centra (FENAC). Hij vertelt dat een groot deel van de agenda die tijd is bepaald door deze zogenaamde prestatiebekostiging. "De overheid heeft gekozen voor een nieuwe systematiek, maar de uitgangspositie van de meeste instellingen die hiermee te maken krijgen, is anders dan die van de audiologische centra. De positie van ziekenhuizen verschilt met die van AC's. De FENAC heeft door overleg met de NZa (Nederlandse Zorgautoriteit, red.) en andere partners geprobeerd om voor de audiologische zorg een zo goed mogelijke uitgangspositie te verkrijgen." Hij legt uit: "Audiologisch centra hebben altijd met een nulbegroting gewerkt, waarbij werd verondersteld dat ze geen winst of verlies zouden maken. Nu worden ze in een omgeving geplaatst waarin je moet concurreren, waarin je moet ondernemen. AC's zijn nog geen maatschappelijke ondernemers met reserves of eigen vermogen om in te zetten wanneer ze de markt opgaan. Daarmee heb je een verschil met andere soorten organisaties die wel eigen vermogen hebben om te ondernemen. Banken vragen van zorgondernemers die geld willen lenen dat zij over eigen vermogen beschikken. Een solvabiliteit van vijftien tot twintig procent is tegenwoordig een vereiste om te kunnen lenen. Audiologische centra hebben geen eigen vermogen om te ondernemen. Wij staan al gelijk bij de invoering van de prestatiebekostiging op achterstand."

Schwarz heeft ruime ervaring bij andere zorgorganisaties en maakt nog een vergelijking. "Audiologische centra kunnen nauwelijks met elkaar concurreren. Het beperkte aantal dat er is, ligt verspreid over het land. In de thuiszorg, waarbij thuiszorgorganisaties niet alleen zorg verlenen, maar ook huishoudelijke hulp, keek de overheid met een schuin oog naar de schoonmaakbranche die veel goedkoper werkte. Er ontstond in die branche concurrentie. De audiologische zorg zit anders in elkaar. De overheid

FENAC

De Federatie van Nederlandse Audiologische Centra (FENAC) bestaat sinds 1976. Deze brancheorganisatie behartigt de gezamenlijke belangen van de 21 erkende audiologische centra (AC's). De FENAC geeft voorlichting, is betrokken bij nascholing van AC-medewerkers en onderhoudt contacten met de overheid, beroepsverenigingen, cliëntenorganisaties en verwante brancheorganisaties.

In de AC's werken ongeveer 450 medewerkers. Ze zijn gespecialiseerd in diagnostiek, advisering en revalidatie op het terrein van slechthorendheid, doofheid en spraaktaalmoeilijkheden. De multidisciplinaire teams van de audiologische centra leggen verbinding tussen opsporing, diagnostiek, onderwijs en gezondheidszorg, cure en care, zintuiglijke beperking en techniek.

“WAT IS HET EFFECT OP JE INTERNE PROCESSEN EN ZIJN DIE EFFECTIEF?”

Elja Schwarz: “Wij moeten ons werk in een maatschappelijk kader plaatsen. Dat is breder dan onze eigen discipline.”

veronderstelt dat een deel van het werk verschuift naar de audiciens omdat die goedkoper werken. Het werk waar de overheid daarbij op doelt, doen de audiciens echter al. Veel mensen hoeven niet door ons geholpen te worden. Die kunnen prima terecht bij een audicien voor monodisciplinaire zorg en een hoortoestel. AC's zijn gespecialiseerde diagnostische centra met kortdurende revalidatie en richten zich ook op mensen met spraaktaalmoeilijkheden. Probeer die twee partijen maar eens met elkaar in concurrentie te brengen!”

Schwarz benadrukt echter dat hij ook een positieve kant aan de nieuwe regelgeving ziet. “Belangrijk facet van de hele discussie over prestatiebekostiging is het bewustwordingsproces. Dat je bewust gaat kijken naar je interne processen. Dat je weer eens wakker wordt geschud; hé wat zijn we aan het doen en waarvoor bestaan we eigenlijk? Oftewel: wat is het effect op je interne processen en zijn die effectief? Het gaat immers om besteding van publiek geld. En”, voegt hij toe, “het maakt inzichtelijk wat je dienstverlening kost.”

Rol FENAC

Meer marktwerking gaat volgens de voorzitter niet ten koste van de collectieve belangenbehartiging. “Ik zie voor de FENAC nog een aantal belangrijke taken weggelegd, vooral als het gaat om kwaliteit. Wij leveren specialistische, onafhankelijke zorg. Daar zit onze kracht. Dat kunnen audiciens niet leveren. AC's en audiciens werken in het

verlengde van elkaar. Als gehele branche kunnen wij aan kwaliteit werken. Na- en bijscholing is zo specialistisch dat je dat wel samen moet oppakken als FENAC. Hierbij willen we niet alles zelf doen, maar samenwerken waar dat kan.” Als voorbeelden noemt Schwarz de samenwerking op het gebied van scholing die er is met enkele universiteiten en sinds vorig jaar met de Dutch HealthTec Academy, die onder andere de scholing van audiciens verzorgt.

Trots is Schwarz op het kwaliteitskeurmerk van de FENAC dat onlangs is geïntroduceerd. “Dit is een voorbeeld van hoe we gezamenlijk de kwaliteit kunnen verbeteren. Net als trouwens het Open AC. Ik denk dat er in de gezondheidszorg bijna geen sector is waar vrijwel alle leden één elektronisch patiëntendossier gezamenlijk ontwikkeld hebben en in stand houden.”

Andere zaken die van de FENAC blijvend aandacht vragen zijn volgens de voorzitter de bekendheid van de AC's en “hoogst actueel” de tolkenvergoeding die per 1 januari is afgeschaft. “Tolken zijn voor de audiologische centra niet alleen vertalers, maar ze hebben ook een diagnostische functie omdat ze inzicht geven in de taalvaardigheden van de klant. Het is een onderdeel van de diagnostiek en daarmee wijkt dit af van de discussie over tolken in de gezondheidszorg als geheel. Domweg zeggen: neem maar een broertje of een zusje mee en die vertaalt wel kan niet in een AC. Er is een groot probleem ontstaan voor de AC's. We hebben de oplossing er nog niet voor.”

Na een korte stilte vervolgt hij: “Met de afschaffing van de vergoeding doe je klanten tekort. We hebben te maken met een groep kwetsbare mensen waarvan je wilt dat ze optimaal participeren in de samenleving. Als wij deze groep niet goed kunnen helpen, raken ze geïsoleerd. Audiologische centra hebben een maatschappelijke taak. Wij moeten ons werk in een maatschappelijk kader plaatsen. Dat is breder dan onze eigen discipline. Ik vind dat de FENAC daarin ook een rol heeft en daar wil ik me voor inzetten. Daarom vind ik het zo belangrijk dat het probleem van de tolkenvergoeding hoog op de agenda staat.”

PETER VAN VEEN

Elja Schwarz

Elja Schwarz (59 jaar) is sinds 1 april 2011 voorzitter van de Federatie van Nederlandse Audiologische Centra. Daarvoor had hij geen relatie met het werkgebied van de FENAC. Schwarz begon zijn loopbaan als fysiotherapeut in een algemeen ziekenhuis. Daarna werkte hij als manager in een instelling voor verstandelijk gehandicapten, hoofd P&O in de geestelijke gezondheidszorg en bestuurder in de thuiszorg. Momenteel werkt hij als zelfstandig adviseur voor met name de gezondheidszorg, welzijn en overheden.